Voldsrisiko-vurdering av pasienter i varetektssurrogat

Ukom

HVA KAN VI LÆRE ETTER ET DRAP BEGÅTT I PSYKOTISK TILSTAND?

Voldsrisiko-vurdering av pasienter i varetektssurrogat

Publisert 15. desember 2021

ISBN 978-82-8465-020-3

Frank var tidligere domfelt en rekke ganger, blant annet for vold, ran og trusler. Helsevesenet var kjent med hans voldsproblemer og hvordan hans rusmisbruk påvirket voldsrisikoen.

Vi har undersøkt betydningen av voldsrisikovurderinger for pasienter i varetektssurrogat. En voldsrisikovurdering går ut på å utrede og forstå hvilken type vold som er sannsynlig og i hvilke sammenhenger pasienten kan utøve vold. For eksempel kan bruk av et bestemt rusmiddel utløse en akutt risiko for vold. Det er spesialisthelsetjenestens oppgave å gjøre voldsrisikovurderinger.

Hensikten med en slik vurdering er å redusere risiko for framtidig voldsutøvelse. Den bør derfor, der dette er aktuelt, gjøres med henblikk på risiko som kan oppstå dersom pasienten er uten psykisk helsevern.

Helsedirektoratet anbefaler at helsetjenestene bruker strukturerte kliniske verktøy for en slik vurdering (12). Helsetjenesten kan utføre en forenklet kartleggingssamtale eller en mer omfattende risikovurdering, for eksempel med utredningsverktøyet HCR-20.

De sakkyndige i denne saken gjennomfører en voldsrisikovurdering og skriver utførlig om hvorfor de anser at Frank har forhøyet voldsrisiko:

"Oppsummerende vurderer vi at observanden har et høyt antall risikofaktorer [for å være voldelig] knyttet til sin historie og psykiske fungering. Dertil kommer av at han ikke har hensiktsmessige strategier for å forebygge voldshandlinger. Han synes å ha liten forståelse for hvilken rolle rus har for egen fungering og voldsrisiko."

Pasientjournalen fra varetektssurrogatet viser ikke til noen form for voldsrisikovurdering. Vi har heller ikke funnet noen vurdering av om Frank kunne være til fare for andre uten behandling og oppfølging fra det psykiske helsevernet.

På spørsmål om Franks voldsrisiko mens han er innlagt før drapet, svarer overlegen i intervju med Ukom at Frank har roet seg og han heller ikke er utagerende eller truende på sikkerhetsposten.

En LIS-lege som har mye kontakt med Frank i denne perioden, forteller:

> Hvis vi hadde gjort det [voldsrisikovurdering] den gangen, så ville vi kunne pekt på flere faktorer ved han som peker i retning at det er mye med hans livssituasjon og helsesituasjon som peker på at han har et høyt voldsrisikopotensial og kan bli veldig farlig.

På den tiden Frank er innlagt før drapet har ikke den aktuelle sikkerhetsposten rutiner som sier at alle pasienter skal ha en voldsrisikovurdering. I dag gjennomfører de, ifølge overlegen, en full voldsrisikovurdering med HCR-20 unntatt i de tilfellene der de vurderer at det ikke er nødvendig.

Aktivitetsrom på sikkerhetsposten der pasienten når er. (Foto: Ukom)

Ukoms vurdering av nytten av voldsrisikovurderinger

Voldsrisikovurderinger er viktig i arbeidet med å forebygge voldshendelser. Vurderingen må være individuell for den enkelte pasienten og gjøres av en tverrfaglig gruppe. I tilfeller hvor en pasient har en mer omfattende voldshistorikk, vil det være mulig å finne ganske entydig utløsende faktorer som kan lede til vold. Et eksempel på det kan være påvirkning fra visse rusmidler. Da blir det mulig å sette inn konkrete forebyggingstiltak for den enkelte pasient. Voldsrisikovurderinger må samtidig ses på som ferskvare og gjentas dersom pasientens situasjon og tilstand endrer seg.

Nytten av voldsrisikovurderinger er særlig stor for pasienter som ikke allerede er i en langvarig innleggelse i det psykiske helsevernet, for eksempel Frank som nettopp var kommet fra fengsel. Vår undersøkelse viser at det foreligger en grundig og oppdatert voldsrisikovurdering fra de rettspsykiatrisk sakkyndige. Sykehuset benytter ikke denne i den videre oppfølgingen av Frank.

Velbegrunnede voldsrisikovurderinger kan bidra til at pasienten får nødvendig behandling i form av gode forebyggingstiltak, samtidig som samfunnsvernet ivaretas.

Statens undersøkelseskommisjon
for helse-og omsorgstjenesten

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924